

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMĂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Ci fiți buni între voi
și milostivi, iertând unul
altuia, precum și Dumne-
zeu v'a iertat vouă, în
Hristos.

Efesenii 4, 32.

SĂRBĂTORIREA I. P. S. MITROPOLIT NICOLAE BĂLAN

— OMAGIUL NOSTRU —

A doua zi de praznicul Pogoririi Duhului Sfânt se va desfășura în catedrala din Sibiu, într'un cadru de sobrietate creștinească, sărbătorirea I. P. S. Mitropolit Nicolae, din prilejul împlinirii a 20 de ani de arhipăstorire.

Credincioșii Bisericii noastre din Transilvania și Bănat vom fi atunci cu sufletul în cetatea lui Andrei Șaguna, spre a slăvi pe Domnul care în nemărginita lui purtare de grijă ne-a dăruit păstorul cerut de marile vremuri ale unității naționale.

În adevăr, veacul nou ce se deschidea, prin unire, în istoria neamului românesc, deschidea perspective așa de mărețe, încât înțelegerea și lupta pentru ele presupuneau dela început conducători de excepțională factură morală și intelectuală.

Cum imperativul consolidării hotarelor întregite se sprijinea înainte de toate pe credința religioasă, ca cea mai puternică realitate a existenței noastre milenare, era firesc să se înțeleagă că pivotul de rezistență și de înălțare a rasei nu putea fi altul decât tot Biserica.

„In tot trecutul nostru — spunea Suveranul la o investitură de episcopi — și cu atât mai vărtos astăzi și de azi înainte, Biserica noastră strămoșească se confundă chiar cu ființa neamului, ea a fost puterea împrejurul căreia au roit toate năzuințele, toate răbdările și împlinirile poporului românesc.“

Această înaltă concepție domnească trăia vie și luminoasă în sufletul tânărului preot care acum douăzeci de ani urca, însoțit de speranțele unui popor întreg, scaunul de Mitropolit al Transilvaniei ortodoxe.

Noul Ierarh, care în cursul celor 15 ani de profesorat la școala teologică din Sibiu își lămurise atât de precis misiunea hotărâtoare a Bisericii, știa de unde pleacă și ce răspunderi imense îl așteaptă. El o formulă, cu ocaziunea solemnă a înscăunării, întâmplată tocmai în Dumineca Rusaliilor, ca un simbol prevestitor — în această spovedanie impresionantă:

„Marea datorie a bisericii noastre este de a-și ridica silințele la înălțimea vremurilor și de a-și coborî iubirea lucrătoare în mijlocul multelor trebuințe actuale. Am înaintea ochilor figura Ierarhului care privește în față realitatea vieții cu toate frământările ei, și își pune sufletul pentru deslegarea lor în spiritul credinței mântuitoare. Vreau o biserică vie și o religiozitate militantă pentru înfăptuirea idealului dela care se inspiră.“

Mitropolitul Nicolae Bălan venea deci cu doctrina spiritualistă despre Biserică, așa cum ea trebuia să fie până la sfârșitul veacurilor, potrivit chemării ce i-a încredințat-o divinul ei întemeietor. Din instituție de defensivă națională și mărunte griji gospodărești, înțelegea s'o ridice pe liniile de orizonturi largi ale inspirației biblice, prin care își capătă sensul adevărat și atributele ei naționale.

A pornit deci cu încredere la mișcarea îndrăzneță pe care

aș numi-o ofensiva renașterii duhovnicești a Bisericii ardelene. Numai însușiri excepționale de ordin moral și intelectual, reunite într'o personalitate cu voință neînfrântă și dominante puteau fi în măsură să înceapă și să înfăptuiască o asemenea operă curajoasă.

Cele două decenii cu rezultatele lor înregistrate sub ochii noștri, ne-au demonstrat că I. P. S. Mitropolit Nicolae a fost vrednic de înălțimea acestei sarcini uriașe pe care și-a luat-o pe umeri cu binecuvântarea cerului.

Plecând dela reorganizarea adâncă a școlii teologice — condiție de bază pentru toată viața nouă a Bisericii — prin profesori cu cea mai mare grijă formați, a trecut la selecțiunea colaboratorilor centrali la întărirea presei bisericești și la reluarea curentului de mult apus al tipăririi de lucrări teologice și populare, creind Sibiului prin aceasta faima cea mai mare în sânul ortodoxiei românești.

Printr'o continuă preocupare de rosturile clerului și de cultura lui, viața religioasă a satelor a luat altă față, amvonul devine elocvent, iar altarul isvor cotidian de îndreptare și sfințenie.

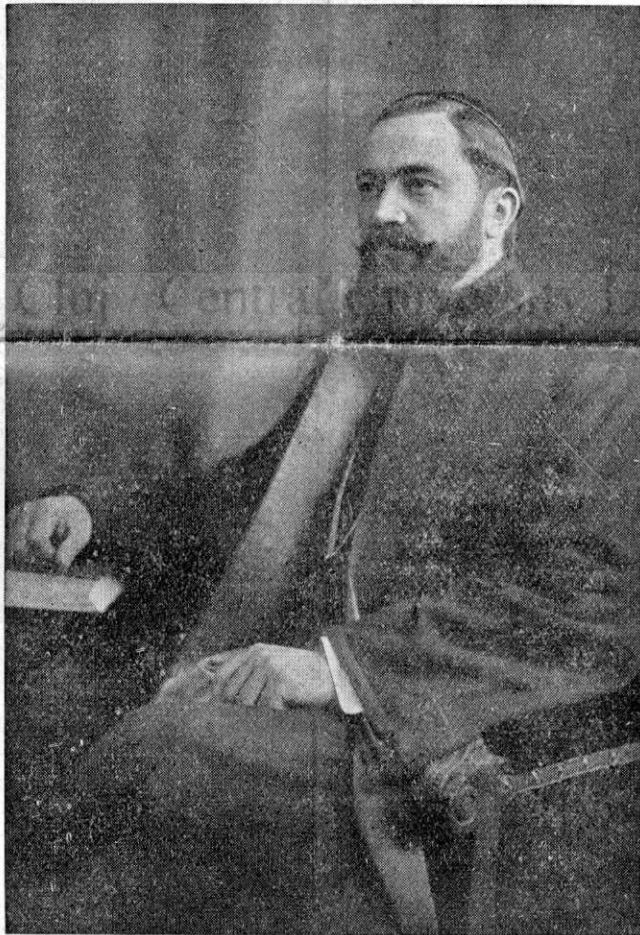
Cum însă mirenii constituie un element esențial în viața bisericii, I. P. S. Mitropolit Nicolae se întoarce cu toată dragostea spre ei, angajându-i la un activism religios de mari proporții prin acele societăți nou create cari îi datorează existența și îndrumarea părintească.

Astfel punând în slujba Domnului toate așezămintele și mijloacele, toate competențele și bunăvoințele, le-a dinamizat neconținut prin ocrotire și îndemnuri, spre a realiza cu ajutorul lor idealul „bisericii vii și militante“.

Dar Ierarhul cu atâtea resurse sufletești a știut paralel să lupte cu aceeași minunată pricepere și pe planul exterior al Bisericii, reușind prin strălucirea morală a atitudinilor și vraja neîntrecută a elocinței să dea un prestigiu nou și cuceritor ortodoxiei românești. Putem spune, fără exagerare, că este astăzi personalitatea dominantă a Bisericii naționale din țara întreagă. Și aceasta datorită faptului, că prin comoara darurilor cerești, a izbutit să împrumute cărjei arhiericești cea mai nobilă și mai fascinantă semnificație șaguniană.

Iată de ce omagiile noastre de iubire și recunoștință îi vin astăzi, la cea de a 20-a aniversare de fecundă și incomparabilă arhipăstorire, din prisosința inimilor noastre fericite.

I. Mateiu

I. P. S. Mitropolit Nicolae (1921)

TRĂIASCĂ REGELE...

De țară iubitor și-apărător de țară.

Să se fi împlinit zece ani de când Craiul dorințelor noastre s'a supt pe scaunul domnesc al marilor regi Carol I și Ferdinand I?

Și totuși așa este. Anii au trecut fulgerător de repede, fiindcă am trăit într'o continuă încordare, într'o neîncetată muncă, într'un nepotolit freamăt de opinteli.

In acest răstimp corabia neamului a plutit pe marea unei vieți cumplit de înviforate. Și dacă ea n'ar fi fost cârmuită cu osebita iscusință și neadormita trezvie a marelui Căpitan care e M. S. Regele Carol II — cine știe în ce stânci de potrivnicii s'ar fi lovit și prin ce prăpături i-ar fi fost rânduit să treacă!

Furtuna încă nu s'a potolit, dar nici înțelepta grijă și jertfelnică trezvie a Căpitanului nu s'a împușinat. De aceea, cu nezdruncinată credință în ajutorul lui Dumnezeu și cu deplină în-

credere în purtarea de grijă a iubitului nostru Suveran așteptăm muncind și muncim așteptând ziua de mâine, spre a o trăi cu creștinească demnitate, oricum ne-o va rândui bunul Părinte ceresc.

Bucurându-se de pacea din lăuntru și de prestigiul din afară pe care i l-au statornicit cei zece ani de înțeleaptă domnie ai Majestății Sale, țara întreagă — într'un glas și într'o simțire — își îndreaptă astăzi ruga către Atotputernicul, mulțumindu-i pentru toate câte ne-a dat nouă prin credinciosul Său slujitor și Domn al nostru. Și mărturisindu-și caldă iubire și admirație pentru Purtătorul românescului sceptru vevodal nația întreagă cântă astăzi mai însuflețit ca ori când imnul de slavă:

Trăiască Regele... de țară iubitor și-apărător de țară!

† Nicolae Colan
episcopul Clujului

Semnificația transilvană a Restaurației.

Decada întâia din domnia M. S. Regelui Carol al II-lea se caracterizează prin vigoarea ei revoluționară în spirit autohton. Țara a fost răscolită până în adâncurile ei, spre a-i chema sufletul la o viață de largă respirație națională. Suveranul, cu orizonturi uimitoare și intuiții profetice, înțelegea ca neamul românesc să înceapă a trăi pe plan universal. De aceea a pornit la cea mai vastă mobilizare a națiunii în toate domeniile ei de manifestare, încălzind spiritele și încordând voințele către o renaștere totală.

Astfel sub ochii noștri, s'a întors în cartea istoriei cea mai îndrăzneată

pagină de elaborare a misiunii românești.

In accentele ei vizionare și trepidante clocotește sbuciumul titanice al creației fecunde, menită a da României conștiința fascinată a destinului său în lume.

In această mișcare, Suveranul a știut să acorde toată atențiunea Sa Transilvaniei eroice și idealiste. Virtuțile ei de rasă, mai pure și mai dinamice decât oriunde, însemnau un isvor minunat în marea resurrecție a României întregite. De aceea, atențiunile regale i-au venit generoase și continue, prin catedrale și episcopii noi, prin instituții de știință și

educație, prin așezăminte sociale și economice, cari i-au deschis perspectivele dominației reale pe pământul drepturilor noastre sfinte și imprescriptibile.

Coborârea de acum zece ani din înălțimea cerului albastru tocmai la Vadul Crișului, avea să fie o prevestire simbolică pentru noi, că Transil-

vania care L-a îmbrățișat cea dintâi în clipa întoarcerii fericite, va fi nu numai copleșită de dragostea domnească, ci i se va face și onoarea de a fi socolită ca TEMELIA MORALĂ a strălucitei opere de înnoire națională, pe care o omagiem astăzi cu tot elanul sufletelor noastre.

(Tribuna, 9 VI 1940)

I. MATEIU

Ținutul Bistriții și sărbătorirea

I. P. S. Mitropolit Nicolae.

Istoria poporului nostru este impletită din faptele mărețe și eroice a tuturor personalităților morale ce au strălucit pe firmamentul veacurilor trecute, ca niște luceferi luminați. Concepția creștină susține, împotriva altor curente subiective, că „istoria nu este una cu viața lui Dumnezeu, dar nici nu e goală de prezența Lui și în afară de raza puterii Lui“. („Ortodoxie și românism“ de D. Stăniloae p. 298).

In lumina acestui adevăr se poate susține cu deplină temei de dreptate, că numai personalitățile morale sunt elementele componente și diriguitoare a marilor înfăptuiri istorice. Formarea acestor personalități este pentru filosofie ca un „mysterium magnum“, dar pentru concepția creștină un real și viu contact cu societatea omenescă, în slujba căreia omul știe să se jertfească pe sine și „darurile“ date de Dumnezeu.

Această posibilitate, hotărât că omul nu o află mai potrivit decât în „preoție“. Aici află peatra de temelie a tuturor înfăptuirilor istorice și durabile, care este: credința. Stăpânit de acest puternic for intern, omul își orânduiește toate puterile sufletești și trupesti în așa fel, ca faptele lui să fie aducătoare de bine obștesc. Cine este stăpânit de aceste gânduri, își formează adevărata concepție de viață și așa își desăvârșește personalitatea morală.

Incadrată în aceste gânduri săr-

bătorirea I. P. S. Mitropolit Nicolae al Transilvaniei, ne face să identificăm întru totul personalitatea I. P. Sale cu istoria marilor înfăptuiri a Bisericii și Neamului nostru în zilele din vremea păstoririi de până acum.

Pentru acest fericit prilej de sărbătorire a 20 ani de bogată activitate Arhipăstorească, voiam să aflu un cuvânt sintetic care să justifice și expresiunea omagiului și a nemărginitei dragoste ce preoțimea și poporul dreptcredincios din ținutul Bistriții, îi exprimă cu deplină bucurie.

Răsărit dintr'o sănătoasă familie de preoți și protopopi din acest ținut, dăruit de Dumnezeu cu daruri alese și format în școala marilor înfăptuiri șaguniene; I. P. S. sărbătorit aduce pe altarul Bisericii și a Neamului o contribuție de-o capitală importanță. Toată zestrea sufletească moștenită din casa părintească cum și bogata-i cultură câștigată prin studii; le cuprinde în ideologia unei înalte concepții despre viață. Din această concepție a răsărit apoi calea înfăptuirilor mari pe cari azi — nu eu un umil preot — ci toată suflarea românească le proslăvește.

Dar noi mai adăugăm bucuriei obștești și mândria ținutului Bistrița — unde I. P. S. a trăit anii tinereții — că, șiragul ierarhilor răsăriți de pe aceste meleaguri se înmulțește cu o așa figură măreață. Dela episcopul Venedict ce prin 1631 se afla în „Budișor“; apoi Pahomie

FOILETON

Căderea protopărinților în păcat.

Promisiunea mântuirii, v. 15.

1. Pentru mândria ei de a fi asemenea lui Dumnezeu, de a se supune totul voinței ei, pierde favorul vieții paradisiace de a nu munci, de a avea totul la îndemână din grija Creatorului, urmând să se ostenească, irosindu-și puterile trupesti, cu toate consecințele, pentru satisfacerea nevoilor zilei. O pedeapsă care a costat-o pe femeie până la venirea Mântuitorului negrăită și umilitoare suferință. E destul să privim la situația de azi a femeii la popoarele sălbatice, la popoarele necreștine, ba chiar și la popoarele creștine din Orient, unde puterea tradiției n'a putut fi învinsă încă de învătătura Mântuitorului, pentru a avea o oglindă fidelă despre soarta femeii. Ea câștigă hrana familiei, împlinind anevoioasele munci agricole, ea confecționează îmbrăcămintea, ea se îngrijește de organizarea și întreținerea gospodăriei casnice. Câtă osteneală, câtă muncă, câtă suferință pentru a se achita de aceste îndatoriri, a căror obligativitate nimeni n'o discută.

2. Dacă înmulțirea neamului omenesc este

o binecuvântare dumnezeiască, dacă îngrijirea copiilor în viața paradisiacă nu putea fi o problemă greu de deslegat, toți fiind sub părinteasca oblăduire divină, prin căderea în păcat, devine o problemă a cărei soluționare pretinde jertfe multe. Și aceste jertfe revin femeii. Câte nopți nedormite, câtă osteneală pentru îngrijirea plâpânelor odrasle, câtă suferință pentru a le feri de tof ceeace ar putea strica sufletului și trupului lor, câtă grijă pentru viitorul lor. Și toate revin mamei într'o măsură covârșitoare.

3. Pentru pofta cu care s'a apropiat de fructul oprit, ea care ar fi născut fără dureri, trebuie să suferă chinuri de moarte de câteori naște un copil. Chinuri cari au devenit proverbiale în V. T. Ce este mai de neînțeles, în ciuda acestor dureri, totuși femeia se dorește după bărbat, după viața familiară, după nașteri, deși această dorință nu poate fi nici îngrozitoare, nici condamnabilă, ea găsind răsuneț într'o similară apropiere a bărbatului de femeie.

4. Pentru seducerea bărbatului la păcat, urmează să fie subordonată lui, mai mult decât în ordinea inițială. Prin însăși creațiunea femeii din coasta bărbatului, ea este mai slabă, mai puțin înzestrată, subordonată bărbatului. Această subordonare însă era bineorânduită, pentru femeie era

ușoară și dulce. Prin păcat însă devine un jug greu de purtat, o servitute. Păcatul a alterat raportul inițial în căsătorie. In ce situație este femeia față de bărbat până la apariția creștinismului în lume, ne este tuturor cunoscut. De multe ori femeia nu era decât o sclavă bărbatului, asemenea unui obiect de care poate dispune după bunul plac. Chiar și la poporul iudeu unde s'a încercat o ridicare a femeii, femeia spune soțului ei „domn“. Legea însăși menține situația de vădită inferioritate a femeii față de bărbat în raporturile dintre ei. Dintr'o tovarășe de viață, o colaboratoare (Gen. 2, 18, 20, 23), femeia devine o supusă a bărbatului, care are să cinstească pe bărbat cu numele de domn (Gen. 18; Ex. 21, 3). A trebuit să vină Mântuitorul ca să poată fi ridicată la nivelul ei inițial.

Pedeapsa bărbatului, v. 17—19.

v. 17. „Iară lui Adam au zis: pentru că ai ascultat glasul femeii tale și ai mâncat din pomul, din care ți-am poruncit ție, numai dintru acela să nu mănânci, și ai mâncat dintrânsul, blestemat să fie pământul întru lucrurile tale; întru neazuri vei mânca dintrânsul în toate zilele vieții tale“.

In fine ultimul este pedepsit bărbatul. De observat, indirect această pedeapsă cade și asupra femeii, se reștrânge asupra întregii omeniri. Pentru

din Gledin, devenit episcop în Roman prin 1707; urmat de legendarul mitropolit Iacov Stamati, nepot lui Pahomie și cu mitropolitul Gavril Bănulescu-Bodoni, originar din Bistrița-Bărgăului; — I. P. S. Mitropolit Nicolae este și va fi luminatul ierarh, cuvântătorul de mari adevăruri, marele ortodox și român care întregeste în chip minunat acest șirag de bărbați providențiali.

De aceea în ziua acestei mărețe

sărbătoriri, înțelegând puterea de viață ce înaltul sărbătorit ne-a dat Bisericii și Neamului, preoțimea și poporul dreptcredincios din ținutul Bistriței îi aduc prinosul celui mai respectuos omagiu.

Bucuroși de-a vedea cum Biserica și Neamul îi admiră opera măreață realizată până acum, îi urăm ca Dumnezeu să-L țină „întreg și sănătos“, întru mulți ani!

Rusul-Bărgăului.

Pr. T. CIURUȘ

Marele Anonim la Lucian Blaga.

În Nrul 21 al „Renașterii“ am schițat sistemul metafizic al d-lui Lucian Blaga. Revenim asupra unei laturi a acestuia: concepția despre Marele Anonim.

Marele Anonim nu este altul decât Dumnezeu. El este centrul metafizic al existenței. Lumea își are origina în el, dar nu prin creare, ci prin generare de diferențiale divine din sine. Cu toată opoziția ce ar opune-o, se vede îndată că sistemul d-lui Blaga este astfel un panteism emanaționist și are toate scăderile acestuia, asupra cărora e inutil să se insiste, critica panteismului de orice nuanță fiind bine și demult făcută.

Despre atributele Marelui Anonim, d-l Blaga nu vrea să țină „un discurs, pe cât de doct pe atât de inconsistent“ (Diferențialele divine, p. 28); spune totuși destule despre Marele Anonim și, îi recunoaștem, că puțin docte și puțin consistente.

Datorită complexității și plenitudinii sale, Marele Anonim are puțința de a genera un număr infinit de existențe identice. Prevăzând o gravă contradicție, autorul s'a ferit să spună că Marele Anonim este absolut și perfect, căci în acest caz n'ar putea genera alți absoluți și alți perfecți. I s'a părut mai „consistent“ să ne dăruiască niște afirmații fără vreun suport logic. Trebuie să spunem deci că Dumnezeu d-lui Blaga nu-i nici

absolut nici perfect. Poate așa se explică de ce este atât de nefericit și de rău. Desigur se pune întrebarea: dacă Marele Anonim nu-i absolut și perfect, atunci de unde este? Dar poate pentru d-l Blaga principiul rațiunii suficiente și principiul causalității n'au valoare.

Plenitudinea Marelui Anonim are în chiar ființa ei tendința de a genera existențe. Această tendință nu poate fi stăvilită; cel mult i se poate da altă direcție și anume direcția mutilării existențelor, pentru a nu-și detrona părintele. Dacă existențele complexe prezintă un așa de mare pericol pentru poziția centrală a Marelui Anonim, normal ar fi fost ca acesta să nu genereze nimic. Dacă n'a putut să nu creeze, înseamnă că este sclavul unei necesități interne. Firea Marelui Anonim reprezintă un mare dusman al acestuia, pentru că ea vrea să-i pună mereu în față existențe capabile de a-i uzurpa tronul. Astfel, toată truda Marelui Anonim constă în a-și zdrobi cu neînchipuită cruzime tendința spre generare, înainte de a se pune în lucrare. Voința divină este, după d-l Blaga, „categoric eliminativă“, „denaturantă“ și activează „prin radicală mutilare anticipată“ (p. 32). Nefericit trebuie să fie Marele Anonim!

Undeva în mitologia popoarelor vechi se vorbește despre zeul cel

dintâi că, prevăzând inconvenientele ce le-ar putea avea în stăpânirea lui absolută din cauza urmașilor, își mânca fiii, înghițându-i dintr'odată, îndată după naștere. Până când, odată după o nouă naștere, soția îl înșelă ingenios, dându-i să înghită un bolovan înfășurat în scutece, pe care zeul în furia sa nu l-a mai cerțat. Marele Anonim al d-lui Blaga este mai rău și decât acest zeu, căci își sugrumă eventualii fii înainte de a se naște. Bucuria Marelui Anonim — dacă are vreuna — constă în a privi făpturile create indirect târându-se ca viermii, incapabile și nenorocite.

Ceeace crează direct Marele Anonim sunt acele fictive diferențiale divine, care i-au scăpat oarecum printre degete, după „o sistematică degradare și decimare a posibilităților“ sale. Se va recunoaște ușor că această creație este nedemnă de Divinitate, oricât ar fi stăpânită de înalte rațiuni centraliste. Divinitatea trebuie să fie și foarte slabă, dacă a trebuit să recurgă la crearea de diferențiale, dacă îi este frică de orice ființă complexă, dacă omul a ajuns la plafonul creaturilor și dacă istoria este la suprema limită, „aproape debordant de primejdioasă pentru Marele Anonim“.

Măsurile și interdicțiile preventive ale Marelui Anonim nu sunt motivate prin nimic dincolo de o irodianică teamă și o sălbatică cruzime, ceeace antropomorfizează conduita generatorului, cu tot protestul autorului că în geneza lumii nu-i nimic echivalent cu ceeace se petrece în lumea empirică. Dar mai este și altceva. Marele Anonim se teme de consecințele, socotite dezastruoase pentru el, ale generării directe. De aceea el practică un fel de malthusianism metafizic, cu care nume poate fi botezat fără greșală sistemul d-lui Blaga. Firea Marelui Anonim tinde spre generare, voința lui se opune cu tot ce-i stă în puțință. Ce altceva

face practica malthusianistă? Practica aceasta denaturează firea, tot așa cum voința Marelui Anonim denaturează natura acestuia. Și să se mai spună că d-l Blaga nu are un model „empiric“ al felului cum dânsul înțelege creația posibilă și că în sistemul d-sale nu s'a strecurat „un penibil și stângaci antropomorfism“, ca în toate celelalte!?

În genere, soliditatea unei construcții filosofice o reprezintă coeziunea internă și argumentele care îi stau la bază, asupra cărora să se poată incinge discuția. La d-l Blaga acestea sunt disparente. De aceea o discuție cântăritoare de motive, cum ar fi de dorit, numai cu greu se poate angaja. Totul se învârteste în jurul și se explică prin crudele tendințe egemonice și rațiunile centraliste ale Marelui Anonim. Dar și aici s'a strecurat — cu toată grija autorului — „un penibil și stângaci antropomorfism“, căci ne spune că „în ungherele tainice ale ființei sale, orice făptură omenească se vrea centru al existenței“ (p. 185). Totuși, oricât de tainice ar fi ungherele ființei noastre, ne indoim că această remarcă ar fi justă cu privire la orice ființă omenească (despre autor nu vorbim, firește; ne interesează opera, nu omul). Și chiar dacă ar fi, a pleca dela ea pentru a înfățișa activitatea Creatorului n'are șanse prea fericite. O metafizică mai antropomorfică, mai după măsura scăderilor și păcatelor omenești decât a d-lui Blaga, nici nu se poate imagina.

În metafizica d-lui Blaga e prea multă mitologie. Prea multă, chiar pentru un poet ca d-sa. Când un poet vrea să se transfere pe tărâm filosofic, nu poate face aceasta cu aceleași scule și cu aceiași ochelari. Căi poetului trebuie struniți pe drumul cu mai puține flori, dar mai solid, al filosofiei. Greșala s'a săvârșit adesea, chiar de către cugetători mari. De aceea, într'o vreme, metafizica a ajuns să fie cu totul discreditată, fiind

păcatul omenească, este blestemat întâi pământul din care are să-și scoată hrana de toate zilele. Nu în sensul, că s'ar petrece o schimbare ființială în natură, că s'ar reduce deodată productivitatea pământului, că ar apărea între plante specii cari nu sunt prielnice, ba chiar stricacioase hranei omenești, că animalele răpitoare abia de atunci au început să se hrănească cu carnea altor animale etc., ci în sensul că natura se strică în raport cu omul, nu-i mai este supusă lui ferindu-i viața. „Creatura a fost supusă stricăciunii. Noi știm că toate creațiile suspină după liberarea din serviciul stricăciunii“. (Rom. 8, 20.)

Omul pierde acea iubitoare purtare de grije a lui Dumnezeu, care ținea departe de el toate influințele stricacioase, venite dela elementele naturii, dela lumea plantelor și animalelor. Peste acestea câștigă diavolul o anumită putere, natura singurilor creații este folosită în paguba și pentru seducerea omului, domnul lor de până atunci.

Omul resimte această pedeapsă în îndărătnicia pământului de a-i da hrana cu ușurință, obligându-l la o intensificare a muncii lui pentru hrana de toate zilele. Deși dela început a fost creat pentru muncă (Gen. 2, 15), această muncă nu-i împovăra viața, nu-i tulbura fericirea; prin păcat însă îi devine un chin, urmând să țină piept în-

temperiilor, să înfrunte dușmănia animalelor, cari nu i se mai supun, să-și scoată din pământ hrana prielnică lui, luptând cu sgârcenia lui și cu buruienile, cari vor să-i zădărnicească strădaniile.

v. 18. „Spini și pâlămidă va răsări fie, și vei mânca iarba pământului.“

Spinii și pâlămida cari cresc în calea lui sunt simbolul tuturor greutăților, pe cari trebuie să le învingă în lupta pentru existență. Și precum agricultorul prin muncă grea trebuie să îngrijească sămânța încredințată pământului, în tot cursul dezvoltării ei până la rodire, plivind toate buruienile, cari o pot înăbuși; la fel toate ocupațiile omenești poartă pecetea blestemului pentru păcat, fiecare este oboșitoare și reclamă înfrânare și jertfe.

Blestemul pământului pe care va trăi, înseamnă pierderea tuturor beneficiilor lui de stăpânitor al creațiilor. Prin muncă inteligentă urmează întâi să-și apere existența în fața unor forțe superioare lui, și prin aceeași muncă să pornească la recucerirea stăpânirii pierdute. Când privim în urmă la munca atâtor miliarde de oameni, care s'au irosit în lupta pentru desteluirea pământului, pentru supunerea lumii animale și vegetale, pentru punerea puterilor naturii în serviciul lui, ne dăm seama de imensitatea pedepsei divine. Ce este azi omul în lume, o ființă atât de slabă, dar ce a putut fi el după pedeapsa lui Dumnezeu? Gândul nici

nu poate cuprinde. Tot numai îndurarea lui Dumnezeu l'a menținut în acea uriașă luptă, ca să nu dispară de pe fața Pământului.

v. 19. „Întru sudoarea feții tale vei mânca pâinea ta, până când tei vei întoarce în pământ din care ești luat; că pământ ești și în pământ te vei întoarce“.

Și această muncă în sudoarea feții durează toată viața. Sfârșitul este moartea. Moartea care deși pentru trupul omenească este ceva natural, prin dăruirea divină omul lipsit de păcat era scutit de a-i gusta amărăciunea. Și dacă v. 19 nu ne-o înfățișează drept o pedeapsă pentru păcat, după v. 22 este totuși o urmare, deci o pedeapsă a păcatului. Dreptatea divină este satisfăcută. Opreliștea de a mânca din pomul cunoștinței binelui și răului a fost legată de sancțiunea morții. Porunca neascultată, logic atrage sancțiunea. După păcat Dumnezeu defrațe omului darul supranatural al nemuririi și-l împiedecă de a mai mânca din fructele pomului vieții destinat perpetuei reînnoiri a puterilor consumate ale vieții. Moartea devine activă în om; trupul prin cheltuiala neîntreruptă de energii, sub influința frigului și căldurii, foamei și setei, chinuit de boale, urmează descompunerii lui naturale, care pregătește mai curând sau mai târziu moartea.

(Va urma)

Dr. G. L. MUNTEANU

socotită doar ca o „poezie“ și ca o limonadă filosofică.

Pe scurt, divinitatea d-lui Blaga este neabsolută, imperfectă, nefericită, rea, sclavă a necesității, fricoasă și slabă. O astfel de divinitate nu ne poate inspira decât dispreț. — Numai că omenirea întreagă și gânditorii mari ai tuturor veacurilor au alt Dumnezeu, nu cel al d-lui Blaga. Propriu zis, în sistemul d-lui Blaga nici nu există Dumnezeu, căci un Dumnezeu cum e conceput acolo este o absurditate. Cel puțin după logica obișnuită.

Citind lucrarea d-lui Blaga, ne-am întrebat care vor fi fost motivele filosofice care l-au îndemnat sau l-au constrâns să construiască un astfel de „sistem“. Afară de ambiția, mărturisită, de a „construi“ un sistem, n'am aflat nimic demn de luat în seamă. Dar ambiția aceasta nu-i un motiv filosofic. Abia către sfârșitul volumașului, unde autorul încearcă să arunce oarecare lumină asupra „paradoxelor concepției“, ni se oferă și explicația: „Cunoașterea“ și „înțelegerea“ sunt uneori silite să se desarticuleze și să-și schimbe „direcția“, să funcționeze pe deandoselea, ca un omagiu adus unui mister radical, care nu ține să se conformeze aptitudinilor noastre cognitive normale“ (pp. 208—209). Așa, suntem lămurii. Cu o cunoaștere „desarticulată“, cu o înțelegere cu direcția schimbată și cu o logică „deandoselea“ se poate construi orice.

Data fiind desorientarea actuală, în care atâtea concepții se bat cap

în cap, producând atâtea zăpăceală, nu ne-am mira deloc dacă lucrarea d-lui Blaga ar fi luată și în serios. Aceasta cu atât mai mult cu cât în istoria gândirii omenesti, cu atâtea suișuri, coborișuri și devieri, lumini și umbre, adesea simple năzdrăvăni au fost luate drept concepții serioase. Cine le mai ia în seamă?

Prof. I. TODORAN

AVIZ!

Avem onoare a Vă aduce la cunoștință, că la dorința Inalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae și având în vedere împrejurările acestor zile, *programul* pentru sărbătorirea Inalt Prea Sfinției Sale, la împlinirea alor două decenii de arhipăstorire, se reduce la următoarele:

1. A doua zi de Rusalii (17 Iunie 1940), ora 9, Sf. Liturghie săvârșită de Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae, înconjurat de soborul ierarhilor și al preoților, în Catedrala mitropolitană.

După Sf. Liturghie, tot în Catedrală, se va preda Inalt Prea Sfinției Sale volumul omagial, cu o cuvântare, la care va răspunde I. P. Sf. Mitropolit Nicolae.

2. În seara aceleas zile, la ora 21, va avea loc în Teatrul orașenesc un *Concert Religios* dat de Corul Academiei teologice „Andreiane“ și al Școlii normale ortodoxe române „Andrei Șaguna“ din Sibiu, sub conducerea părintelui profesor Gheorghe Șoima și cu concursul părintelui diacon Petre Gherman profesor la Academia teologică „Andreiană“.

Comitetul de organizare.

INFORMAȚIUNI

Sărbătorirea zilei de 8 Iunie.

Întreaga țară a sărbătorit cu mare însuflețire a zecea aniversare a Restaurației. Neamul recunoscător din întreg cuprinsul țării a înălțat rugăciuni de mulțumire pentru Regele său și l-a cerut viață îndelungată ocrotit de rele pentru a putea duce mai departe cu aceeași înțelepciune și hotărâre energică destinele poporului prin toate greutățile timpurilor ce le întâmpină.

Acesta este supremul omagiu izvorât din căldura și alipirea credincioasă a neamului față de M. S. Regele Carol II. și acest pios devotament a dat răsunset și viață și frumosele manifestări de sinceră sărbătorire.

Sesiunea Sfântului Sinod. Luni în 10 Iunie a. c. s'a deschis ședința Sf. Sinod, întrunit în sesiune ordinară. Deschiderea festivă s'a făcut prin slujirea unui Te-Deum la Catedrala Sf. Patriarhii. De aici au trecut înalții chiriarchi în sala festivă dela reședință, unde s'a dat citire Mesajului Regal de deschidere. Apoi au urmat formarea comisiunilor și soluționarea problemelor esențiale de ordin spiritual, canonic și bisericesc dela ordinea zilei.

Nouile alegeri de Episcopi și Mitropolit. Devenind vacante scaunele dela Huși și Cernăuți alături de cel al nou-înființatei episcopii dela

Timișoara conform art. 12 din legea de organizare se întrunește în zilele de 11, 12 și 13 Iunie colegiul electoral compus din membrii Congresului Național-Bisericesc și din acei ai Adunării Eparhiale a eparhiilor vacante pentru alegerea arhierilor titulari la scaunele respective. Conform programului anunțat Marți se procedează la alegerea pentru noul episcop al Hușilor, Miercuri al Timișoarei, Joi a mitropolitului Bucovinei.

Noua salarizare a Clerului, încadrată în armonizarea salarelor din Codul funcționarilor publici, Regele Carol II. acordă preoțimei o situație mai echitabilă. Conform art. 22 din acest cod se clasează preoții în felul următor: Pr. doctor în teologie Lei 6000, Pr. licențiat în teologie 5500, Pr. cu institut teologic, cu bacalaureat sau diploma Școlii Normale 5000, Pr. cu 10 clase seminar din Basarabia 4500, Pr. fără bacalaureat sau diploma Școlii Normale 4500, Pr. cu seminar de gr. II. 4000. La această normă de salarizare se stabilesc patru categorii (art. 23), după localitatea în care își exercită funcțiunea, stabilindu-se procentajul competent. Categoria I. care va primi 100%, categoria II. care va primi 92%, categoria III. care va primi 88%, categoria IV. care va primi 80%. Gradațiile acordate prin lege diferitelor categorii de funcționari se mențin. Adausul familiar după copii minori încă se majorează conf. art. 25 în felul următor: 300 lei pentru primul copil, 350 lei pentru fiecare copil dacă are doi, 400 lei pentru fiecare copil, dacă are trei sau mai mulți copii.

Intrarea Italiei în războiu. Luni în 10 Iunie Italia a declarat războiu Angliei și Franței. Declarația a fost notificată ambasadorilor Marelui Britannie și Franței dela Roma. Poporului a fost adusă la cunoștință hotărârea de către ducele Mussolini de pe balconul palatului Veneția, în aclamațiile și manifestațiile mulțimei adunate. Cu noua hotărâre a Italiei, războiul crâncen de azi ia proporții tot mai mari, cari umple de îngrijorare lumea întreagă.

BIBLIOGRAFIE

A apărut Nr. 6 pe Iunie 1940 al revistei „*Viața Ilustrată*“ de sub direcția P. S. Episcop Nicolae Colan, cu următorul sumar:

* * *: Trăiască Regele... De țară iubitor și-apărător de țară; † Nicolae Colan: Douăzeci de ani de arhipăstorie; Nichifor Crainic: Mitropolitul Nicolae, glasul ortodoxiei noastre; Grigorie T. Marcu: Mitropolitul Nicolae al Ardealului; Romeo Dăscălescu: Rugăciune (poezie); Teodor Ciceu: Singurătate și Inceput (poezii); Al. Străoneanu-Balaș: Dormi, mai dormi... (poezie); Vasile Netea: Academicianul Nichifor Crainic; Traian Russu-Șirianu: Calvar (poezie); Pr. Il. V. Felea: Paisie și Paisianismul; Min. Belea, G. G. S. și Pr. N. Belea: Cronica literară; Gr. T. M.: Cronica internă și externă. Numeroase ilustrații.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 3483/1940.

COMUNICAT OFICIAL

În conformitate cu dispozițiile regulamentului „*Fondului de ajutorare preoțesc*“, Art. 9, al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, despre situația acestui fond la 31 Decembrie 1939, publicăm următorul

B I L A N Ţ :

I. Venituri:

1. Soldul dela 31 Decembrie 1938	Lei 1,932.353.—
2. Cotizațiile de membri în anul 1939	„ 929.320.—
3. Dobânzi capitalizate în anul 1939:	
a) dela Consiliul eparhial (catedrala) 25.000.—	
b) dela Consiliul eparhial	11.383.—
c) dela Casa Națională de Economii 16.144.—	52.527.—
Total	Lei 2,914.200.—

II. Cheltuieli:

1. Ajutoarele de înmormântare pentru membrii decedați: Din anul 1938 Augustin Herman și Aurel Boieriu, iar din anul 1939 Prot. Iovian Mușianu, Grigore Nicola, Dr. Andrei Buzdug, Antonie Băznog, Atanasie Cădea, Aug. Istrate, Ion Demian, Gavril Cărea, Rozalia Miclea, Maria Pușcaș, Alexandru Popoviciu	655.550.—
2. Cotizații restituite următorilor: Teodor Agapiev, Ion Mitariu, Nicolae Gavra, Vasile Puica, Gheorghe Lazar, Teodor Onițiu, Dr. Ion Lupaș, Emil Bodea George Crăciun	13.950.— 669.500.—
Sold la 31 Decembrie 1939	Lei 2,244.700.—

III. Cotizații restante și neincasate până la 31 Dec. 1939 . Lei 11.318.—

IV. Ajutor încă neachitat pentru preotul decedat Alexandru Sighiartău „ 54.500.—

V. Membrii cotizanți:

1. La finea anului 1938	789
2. Intrați în anul 1939	38 total 827
dintre cari în anul 1939 a) au murit	11
b) s'au retras	2 total 13

Rămân la 31 Decembrie 1939 **814 membri**

VI. Dela înființarea fondului (1 Iulie 1931) până la 31 Decembrie 1939 s'au acordat din acest fond **71 ajutoare de înmormântare** în suma totală de **Lei 3,645.919.—**.

Cluj, din ședința Consiliului eparhial dela 29 Mai 1940.

† Nicolae Colan, Episcop

Laur. Curea, consilier referent

Nr. 3432/1940.

Comunicat.

„Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române ne aduce la cunoștință că a luat inițiativa plină de toată lauda, de a cununa pe toți cei ce din sărăcie trăesc necununati în Țara noastră, ca un creștinesc omagiu adus M. S. Regelui Carol II-lea cu ocazia aniversării a zece ani dela restaurare.

În acest scop a luat înțelegere cu Ministerul de Interne spre a da circuli organelor sale în subordine, să întocmească listele persoanelor în această situație și care trebuiesc cununate. A căpătat deasemenea din partea Ministerului de Finanțe, gratuitatea tuturor taxelor, iar cheltuielile mesei, lumânărilor și inelelor, vor fi suportate de Societatea Ortodoxă. Această inițiativă frumoasă ne umple tuturor inimile de bucurie și

de speranță că lupta neîncetată a clerului nostru contra concubinajului, va fi înșfârșit încoronată cu succes deplin grație acestei laudabile acțiuni a Societății Ortodoxe cu cooperarea binevoitoare a organelor de Stat“.

Aducem aceasta la cunoștința preoților noștri, cu obligația, ca imediat să ia contact cu primarii satelor și să întocmească lista tuturor perechilor necununate și a copiilor lor neglegiuți. Aceste liste se vor înainta la prefecturile de județ de către primari, iar preoții vor înainta un exemplar aici, arătând și eventualele piedeci pe cari unele familii le au pentru ca să se poată cununa, neavând divorțul legal. Se vor observa însă în toate cazurile și dispozițiile canonice.

Cluj, 30 Mai 1940.

Consiliul eparhial.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.